

13.8.2013

Jakelussa mainituille

Ministeriökohtaisen toimintaohjelman laadinta kuntien velvoitteiden vähentämiseksi

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmaan pohjautuen valtiovarainministeriö asetti 22.11.2011 Kuntien tehtävien arviointi –työryhmän. Selvitysmies Silja Hiironniemi laati työryhmälle kuntien tehtäväkartoituksen, joka valmistui tammikuussa 2013.

Kuntien tehtäväkartoituksen mukaan kunnilla on 535 lakisääteistä tehtävää. Lakisääteiset tehtävät ovat kasvaneet 2000-luvullakin merkittävästi. Eniten lakisääteisiä tehtäviä on sosiaali- ja terveysministeriön toimialalla. Seuraavina ovat opetus- ja kulttuuri-, oikeus- ja ympäristöministeriö. Tehtävien hoitamiseksi on lain- tai asetustasoisesti säädetty yli 950 velvoitetta. Velvoitteet koskevat muun muassa henkilöstömäärää, ryhmäkokoa, henkilöstön kelpoisuutta jne. Edellä mainitut tehtävien ja velvoitteiden määrät perustuvat kartoituksessa kerättyyn tietopohjaan. Tehtävien ja velvoitteiden määrä on sen jälkeen lisäantynyt.

Kuntien tehtävien arviointi -työryhmä päätti 17.1.2013 koota ministeriöiden ja kuntasektorin edustajista alatyöryhmän tukemaan tehtävien arviointi –työryhmän työtä. Alatyöryhmän tehtäväksi annettiin valmistella työryhmälle ehdotukset ministeriökohtaisiksi tavoitteiksi kuntien velvoitteiden vähentämiseksi. Alatyöryhmän tuli tehdä ehdotukset hallituksen puoliväliriiheen ja kehysriiheen.

Hallituksen kehysriihessä päätettiin jatkaa kuntien normitalkoita ja toteuttaa vuosina 2014–2017 toimintaohjelma, jolla vähennetään kuntien lakisääteisten tehtävien perusteella säädettyjä velvoitteita. Toimintaohjelman tavoitteena on saavuttaa yhden miljardin euron kokonaisvähennys kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoihin vuoden 2017 tasolla. Ministeriöt valmistelevalokakuun 2013 loppuun mennessä ministeriökohtaiset toimintaohjelmat vuosille 2014–2017. Peruspalveluohjelman ministerityöryhmä päätti käynnistää velvoitteiden vähentämisen tueksi vuoden 2014 alusta paikallisia kokeiluja. Paikallisissa kokeiluissa ministeriöt ja kunnat sopivat yhdessä palveluja koskevat tavoitteet.

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 6.5.2013 ministeriöille kirjeen (VM107:00/2011) toimintaohjelman laadinnan edellyttämästä valmistelutyöstä.

Virkamiesalatyöryhmä on toimittanut työhön osallistuville ministeriöille kuntien tehtäviin liittyvien velvoitteiden tietoaineiston huhtikuussa 2013. Aineistossa velvoitteet on luokiteltu niiden pääsisällön mukaan seuraavasti:

- 1) henkilöstömäärä on määritelty
- 2) palvelun käyttäjien ryhmä koko on määritelty
- 3) henkilöstön kelpoisuus on määritelty
- 4) henkilöstön koulutus rakenne yhdessä toiminnallisessa yksikössä tai organisaatiossa on määritelty
- 5) palvelun saatavuus määräajassa on määritelty
- 6) velvoite toimintoa koskevan suunnitelman tekemiseen on määritelty
- 7) asiakasyhteistyövelvoite on määritelty
- 8) viranomaisyhteistyövelvoite on määritelty
- 9) tiedon antamisvelvoite on määritelty
- 10) muu, mikä.

Ministeriöitä pyydetään käymään läpi velvoitteita koskeva tietoaaineisto ja tarvittaessa täydentämään aineistoa. Ministeriöiden tulee raportoida tulokset edellä esitetyn kymmenkoh-
taisen pääjaottelun mukaisesti. Tätä koskevat ryhmittelytekijät sisältyvät ministeriöille lä-
hetettyyn tietoaaineistoon. Ryhmittelytekijän avulla kunkin ministeriön velvoiteaineisto saa-
daan helposti muokatuksi pääjaottelun mukaiseen muotoon. Kyseinen aineisto on ministe-
riöillä jo olemassa mahdollisia päivitystarpeita lukuun ottamatta.

Ministeriöitä pyydetään arvioimaan kutakin velvoitetta alla olevien arviointikriteereiden
pohjalta. Velvoitteiden kustannusvaikutuksia ja muita vaikutuksia arvioitaessa ministeriöi-
den tulee hyödyntää lainsäädännön valmistelun yhteydessä syntyneitä materiaalia, hallituk-
sen esitysten tekstejä sekä muuta käytettävissä olevaa selvitystyötä. Ministeriöt voivat halu-
tessaan liittää toimintaohjelmaan velvoitteiden arviointikriteereitä täydentävää aineistoa
hallinnonalansa rakenteellisista uudistuksista.

Ministeriökohtaisessa toimintaohjelmassa velvoitteita arvioidaan seuraavilla arviointikriteereil-
lä:

1. Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista
 - perustelut
 - miten velvoitteen poistaminen vaikuttaa perusoikeuksien ja kansalaisten yhdenvertai-
suuden toteutumiseen
2. Velvoite voidaan poistaa ja kunta organisoii toiminnan uudella tavalla siten, että kansalais-
ten perusoikeudet ja yhdenvertaisuus voidaan turvata
 - mikä on velvoitteen poiston kustannusvaikutus
 - miten toiminta tehostuu
 - edellyttääkö prosessien uudistamista
 - edellyttääkö laajempia rakenteellisia muutoksia
 - mitä muita vaikutuksia velvoitteen poistolla on
3. Voidaanko tehtävä siirtää jollekin muulle taholle
 - siirretään yksityiselle palvelujen tuottajalle
 - siirretään valtion tehtäväksi
4. Velvoite perustuu lakisääteiseen tehtävään, joka on kunnalle vapaaehtoinen
5. Onko toiminto maksullista
 - säädelläänkö velvoitteella asiakasmaksuja
 - tulisiko asiakasmaksuja koskevia velvoitteita poistaa

Velvoitteiden vähentämisen toimintaohjelman toteuttaminen vuosina 2014 - 2017 edellyttää ministeriöiden säädösvalmistelua. Ministeriöitä pyydetään tekemään aikatauluehdotus velvoitteiden vähentämiselle.

Virkamiesalatyöryhmä kokoaa ministeriökohtaisista toimintaohjelmista ehdotuksen kuntien tehtävien arviointi –työryhmälle lokakuun 2013 loppuun mennessä. **Ministeriökohdainen aineisto tulee toimittaa virkamiesalatyöryhmälle 10.9.2013 mennessä.**

Velvoitteiden vähentämisen toimintaohjelman hyväksyy peruspalveluohjelman ministeriötyöryhmä, joka arvioi toimintaohjelman kokonaisuutta suhteessa kuntien käytettävissä oleviin resursseihin.

Osastopäällikkö
Virkamiesalatyöryhmän puheenjohtaja

Finanssineuvos

Jakelu	Kuntien tehtävien arviointi –työryhmän virkamiesalatyöryhmän jäsenet
Tiedoksi	Valtiosihteeri Sari Raassina, valtiovarainministeriö Valtiosihteeri kansliapäällikkönä Martti Hetemäki, valtiovarainministeriö Kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio, maa- ja metsätalousministeriö Kansliapäällikkö Anita Lehtikainen, opetus- ja kulttuuriministeriö Kansliapäällikkö Päivi Nerg, sisäasiainministeriö Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukea, sosiaali- ja terveysministeriö Kansliapäällikkö Erkki Virtanen, työ- ja elinkeinoministeriö Kansliapäällikkö Hannele Pokka, ympäristöministeriö

